

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 20.10.2014 r.
COM(2014) 639 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Wdrożenie europejskiego instrumentu mikrofinansowego Progress – 2013

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	3
2.	WDRAŻANIE ZA POŚREDNICTWEM PODMIOTÓW UDZIELAJĄCYCH MIKROKREDYTÓW	4
2.1.	Zawarte umowy	4
2.2.	Finansowane działania	5
2.3.	Finansowane i odrzucone wnioski	10
3.	WDRAŻANIE NA POZIOMIE MIKROKREDYTOBIORCÓW	10
3.1.	Wielkość mikrokredytów i liczba ostatecznych odbiorców	10
3.2.	Wpływ mikrofinansowania Progress na kwestie społeczne i zatrudnienie	10
3.2.1.	Docieranie do grup w niekorzystnej sytuacji	10
3.2.2.	Niewielkie kwoty mające duże znaczenie	12
3.3.	Rozmieszczenie wspieranych przedsiębiorców i mikroprzedsiębiorstw pod względem sektorowym i regionalnym	12
4.	KOMPLEMENTARNOŚĆ I KOORDYNACJA Z INNYMI INSTRUMENTAMI UNII EUROPEJSKIEJ	13
5.	WNIOSKI I PERSPEKTYWY	14

1. WPROWADZENIE

W 2013 r. rozpoczęła się druga połowa okresu inwestycyjnego w ramach europejskiego instrumentu mikrofinansowego na rzecz zatrudnienia i włączenia społecznego Progress („mikrofinansowanie Progress”). Uruchomione przez Komisję Europejską („Komisja”) w 2010 r. mikrofinansowanie Progress będzie nadal oferowało swoje produkty podmiotom udzielającym mikrokredytów, aby poprawić dostęp do mikrofinansowania i zwiększyć jego dostępność w Unii Europejskiej (UE), najpóźniej do kwietnia 2016 r.

Mikrofinansowanie Progress zostało utworzone decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 283/2010/UE („decyzja”) w celu wsparcia mikrofinansowania za pośrednictwem szeregu instrumentów, w szczególności gwarancji i instrumentów kapitałowych. Oprócz finansowania UE w wysokości 105 mln EUR instrument ten korzysta także z dodatkowych środków w wysokości 100 mln EUR zapewnionych przez Europejski Bank Inwestycyjny¹. Mikrofinansowanie Progress składa się z dwóch części: w ramach jednej udziela się gwarancji pośrednikom mikrofinansowym (wielostronnym instytucjom finansowym), a w ramach drugiej zapewnia się takim instytucjom inwestycje kapitałowe, takie jak pożyczki i instrumenty kapitałowe. Obydwoma częściami zarządza Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI).

Niniejsze sprawozdanie będzie obejmowało analizę działań i rozwoju mikrofinansowania Progress w 2013 r. Większość danych w niniejszym sprawozdaniu podano według stanu na dzień 30 września 2013 r., przy czym jeżeli dostępne były aktualniejsze dane, zostały one wykorzystane. W rezultacie większość zmian z 2013 r. dotyczy okresu od dnia 1 października 2012 r. do dnia 30 września 2013 r. Uzupełniono je informacjami zaczerpniętymi z badania na temat niedoskonałości mikrofinansowania i sposobów ich rozwiązania za pomocą instrumentów finansowych UE pt. „Study on imperfections in the area of microfinance and options how to address them through an EU financial instrument” („badanie”)² oraz z przygotowywanej obecnie dla Komisji oceny okresowej mikrofinansowania Progress („ocena okresowa”)³.

Struktura sprawozdania spełnia wymogi określone w decyzji i zgodnie z nimi sprawozdanie rozpoczyna się od informacji dotyczących dotarcia do pośredników i ostatecznych odbiorców. Następnym jego elementem jest analiza społecznych skutków mikrofinansowania Progress i jego komplementarności z innymi instrumentami UE. Sprawozdanie kończy się przedstawieniem perspektyw na przyszłość oraz opinii na temat późniejszego instrumentu finansowego w ramach Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych⁴, którego wdrażanie rozpocznie się w drugiej połowie 2014 r.

2. WDRAŻANIE ZA POŚREDNICTWEM PODMIOTÓW UDZIELAJĄCYCH MIKROKREDYTÓW

Podmioty udzielające mikrokredytów (tj. jednostki publiczne i prywatne, w tym zarówno banki, jak i instytucje niebędące bankami) odgrywają zasadniczą rolę w osiągnięciu celu

¹ Aby uzyskać bardziej szczegółowe informacje na temat finansowania, produktów i zarządzania w ramach mikrofinansowania Progress, należy zapoznać się ze sprawozdaniem rocznym za 2010 r.:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52011DC0195>

² Przygotowane przez Evers & Jung: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12485&langId=en>

³ Przygotowana przez Ramboll Management Consulting (w toku).

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1412601521392&uri=CELEX:32013R1296>

mikrofinansowania Progress polegającego na rozdysponowaniu 500 mln EUR⁵ za pomocą 46 000 mikrokredytów na rzecz ostatecznych odbiorców. Wzrost liczby podmiotów udzielających mikrokredytów z 26 w 2012 r. do 40⁶ w 2013 r. w ramach 54 operacji oraz zwiększenie zasięgu geograficznego stanowią ważny krok w kierunku osiągnięcia tego celu.

2.1. Zawarte umowy

Rodzaje pośredników

Jak wyszczególniono poniżej, podział podmiotów udzielających mikrokredytów jest zrównoważony: 18 instytucji niebędących bankami i 20 banków. Są również wśród nich dwie instytucje publiczne. Podmioty, które podpisały umowy od czasu sporządzenia sprawozdania rocznego za 2012 r., zostały wyróżnione pogrubioną czcionką.

18 instytucji niebędących bankami: Microstart, Crédal (BE), Jobs MFI, Mikrofond (BG), **Vækstfonden** (DK), Microfinance Ireland (IE), Créa-Sol, Adie, **Initiative France** (FR), SEFEA⁷ (IT), Qredits (NL), Inicjatywa Mikro (PL), FAER, Patria Credit (RO), **SKB Leasing** (SI), **Fair Finance**, **Ezbo**, **GLE** (UK).

20 banków: Societé Generale Expressbank (BG), Pancretan Cooperative Bank, **Cooperative Bank of Peloponnese** (EL), **Caja Rurales Unidas**, **Colonya Caixa Pollenca**, **Laboral Kutxa** (ES), BCC Mediocrati, BCC Emilbanca, Banca Popolare di Milano, **BCC Bellegra** (IT), Cooperative Central Bank (CY), Siauliu Bankas (LT), Erste Bank (AT), FM Bank (PL), Millenium BCP, Banco Espírito Santo (PT), Banca Transilvania (RO), Sberbank banka, **Banka Koper** (SI), **OTP banka** (SK).

Dwie instytucje publiczne: ICREF⁸ (ES), **Finmolise** (IT).

Działalność podmiotów udzielających mikrokredytów w państwach członkowskich

W 2013 r. podpisano 25 nowych umów, w tym 15 z podmiotami udzielającymi mikrokredytów, które wcześniej nie otrzymały wsparcia w ramach mikrofinansowania Progress. Pięć z tych umów zawarto z pośrednikami z państw członkowskich, w których wsparcie w ramach mikrofinansowania Progress nie było wcześniej stosowane – z Danii, Słowacji i Zjednoczonego Królestwa (trzech pośredników). Ponadto oczekuje się, że w 2014 r. zawarte zostaną dwie umowy w państwach, które obecnie nie są objęte mikrofinansowaniem Progress (w Szwecji i Chorwacji); tym samym całkowita liczba państw członkowskich objętych programem wynosić będzie 20.

Rozmieszczenie geograficzne mikrofinansowania Progress w dniu 31 marca 2014 r.

⁵ Uwzględniając współinwestycje sektora prywatnego i środki powracające; zob. również sekcja 2.2 poniżej.

⁶ Aby uzyskać aktualną listę pośredników, zob. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=983&langId=pl>

⁷ Organizacja patronacka skupiająca kilka podmiotów udzielających mikrokredytów.

⁸ Organizacja patronacka skupiająca kilka podmiotów udzielających mikrokredytów.

2.2. *Finansowane działania*

Gwarancje

W 2013 r. program służący udzielaniu gwarancji odniósł bardzo duży sukces i w dalszym ciągu cieszy się dużym zainteresowaniem. Liczba pośredników, którzy otrzymali wsparcie w postaci gwarancji, wzrosła z 12 w 2012 r. do 27 pod koniec 2013 r. Ponieważ obecnie trwają prace nad kolejnymi umowami gwarancyjnymi, istnieje możliwość, że zapewniony przez UE całkowity budżet przeznaczony na gwarancje i wynoszący 23,8 mln EUR (po odliczeniu opłat pobieranych przez EFI) zostanie w pełni wykorzystany do końca 2014 r.

Instrumenty kapitałowe

Mimo dostępności szeregu różnych instrumentów kapitałowych⁹ w 2013 r. korzystano tylko z pożyczek uprzywilejowanych. W sumie udzielono dziewięciu pożyczek uprzywilejowanych istniejącym lub nowym pośrednikom. Ten rodzaj instrumentu jest zdecydowanie najbardziej popularny wśród pośredników, ponieważ jest mniej złożony niż inne instrumenty. Ze względu na okres inwestycyjny niezbędny w przypadku inwestycji kapitałowych EFI przestał oferować ten konkretny instrument kapitałowy od kwietnia 2014 r. Niemniej celem szczegółowym nowego Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (zob. sekcja 5) jest zwiększenie potencjału instytucjonalnego podmiotów udzielających mikrokredytów. Inwestycje typu kapitałowego w ramach programu odegrają kluczową rolę w osiągnięciu tego celu.

Przegląd operacji mikrofinansowania Progress – stan na dzień 31 grudnia 2013 r.

Poniższa tabela pokazuje, że niektórzy pośrednicy otrzymali zarówno gwarancję, jak i pożyczkę. Należy jednak zauważyć, że te dwa instrumenty zawsze obejmują różne portfele, tj. gwarancja w ramach mikrofinansowania Progress nie może zostać wykorzystana na pokrycie mikrokredytów finansowanych z pożyczki w ramach mikrofinansowania Progress. Z tabeli wynika również, że niektórzy pośrednicy byli w stanie uzyskać ten sam rodzaj wsparcia

⁹ Aby otrzymać bardziej szczegółowe informacje na temat produktów mikrofinansowania Progress, należy zapoznać się ze sprawozdaniem rocznym za 2010 r.

wielokrotnie. Sytuacja taka mogła wynikać z faktu, że zdołali oni wypłacić wystarczającą liczbę mikrokredytów, co pozwoliło im ubiegać się o nowe wsparcie (np. Microstart), lub z faktu, że ten sam instrument wykorzystano do udzielania mikrokredytów klientom o różnej charakterystyce, a zatem ten sam instrument obejmuje różne portfele (np. druga i trzecia gwarancja udzielona FM Bank). W rezultacie skutecznego wdrażania mikrofinansowania Progress zwiększono zobowiązania do udzielenia pożyczki na rzecz FAER i Inicjatywy Mikro. Adie również otrzymało dużą pożyczkę poza podpisaną pod koniec 2012 r. umową gwarancyjną.

Tabela 1: Operacje mikrofinansowania Progress – stan na dzień 31 grudnia 2013 r.
(Nowe operacje zostały wyróżnione pogrubioną czcionką)

Państwo członkowskie	Pośrednik	Instrument	Wsparcie na rzecz pośrednika (EUR)
BE	microStart	Gwarancja	100 000
		Gwarancja	200 000
BE	Crédal Société Coopérative	Gwarancja	300 000
BG	JOBS MFI	Pożyczka uprzywilejowana	6 000 000
		Gwarancja	200 000
BG	Mikrofond	Pożyczka uprzywilejowana	3 000 000
BG	Societe Generale Expressbank	Pożyczka uprzywilejowana	8 500 000
DK	Vækstfonden	Gwarancja	200 000
IE	Microfinance Ireland	Gwarancja	1 400 000
	(First Step)	Gwarancja	100 000
EL	Pancretan Cooperative Bank	Gwarancja	900 000
EL	Cooperative Bank of Peloponnese	Pożyczka uprzywilejowana	4 000 000
ES	ICREF	Pożyczka uprzywilejowana	4 000 000

ES	Caja Rurales Unidas	Pożyczka uprzywilejowana	8 000 000
ES	Colonya Caixa Pollenca	Gwarancja	300 000
ES	Laboral Kutxa	Gwarancja	800 000
FR	Créa-Sol	Pożyczka uprzywilejowana	1 000 000
		Pożyczka uprzywilejowana	1 000 000
FR	Adie	Gwarancja	2 300 000
		Pożyczka uprzywilejowana	5 000 000
FR	Initiative France	Gwarancja	500 000
IT	SEFEA	Pożyczka uprzywilejowana	2 000 000
IT	BCC Mediocrati	Pożyczka uprzywilejowana	3 000 000
IT	BCC Emilbanca	Pożyczka uprzywilejowana	2 000 000
IT	Banca Popolare di Milano	Pożyczka na zasadzie podziału ryzyka	4 000 000
IT	BCC Bellegra	Pożyczka uprzywilejowana	1 300 000
IT	Finmolise	Pożyczka uprzywilejowana	1 000 000
CY	Cooperative Central Bank	Pożyczka uprzywilejowana	4 000 000
LT	Siauliu Bankas	Pożyczka uprzywilejowana	5 000 000
NL	Qredits	Gwarancja	1 300 000
		Gwarancja	1 700 000

AT	Erste Bank	Gwarancja	500 000
PL	Inicjatywa Mikro	Pożyczka uprzywilejowana	3 900 000
		Pożyczka uprzywilejowana	3 200 000
PL	FM Bank	Gwarancja	800 000
		Gwarancja	1 300 000
		Gwarancja	900 000
PT	Millenium bcp	Gwarancja	300 000
		Gwarancja	500 000
PT	Banco Espírito Santo	Pożyczka uprzywilejowana	8 800 000
RO	FAER	Pożyczka uprzywilejowana	1 000 000
		Pożyczka uprzywilejowana	1 000 000
RO	Patria Credit	Gwarancja	1 000 000
		Pożyczka uprzywilejowana	8 000 000
RO	Banca Transilvania	Pożyczka uprzywilejowana	7 500 000
		Gwarancja	1 700 000
SI	Sberbank banka	Pożyczka podporządkowana	8 800 000
SI	Banka Koper	Gwarancja	600 000
SI	SKB Leasing	Pożyczka uprzywilejowana	9 000 000
SK	OTP banka	Gwarancja	1 300 000
UK	Fair Finance	Gwarancja	200 000

UK	EZBOB	Gwarancja	400 000
UK	GLE	Gwarancja	900 000
18 państw członkowskich	40 podmiotów udzielających mikrokredytów	54 umowy	134 700 000*

* W przypadku umów pożyczki uwzględniono wkład ze strony EBI

Wartości finansowe

Całkowite zobowiązanie na rzecz podmiotów udzielających mikrokredytów wynosi 134,7 mln EUR (w tym gwarancje, w przypadku których łączna maksymalna kwota wynosi 20,7 mln EUR), a całkowita kwota wypłaconych instrumentów kapitałowych wynosi 60,17 mln EUR. Wynika to z faktu, że wypłata nie następuje niezwłocznie po podpisaniu umowy i może zostać rozłożona na wiele rat, których wypłata jest uzależniona od spełnienia warunków umowy. Zasadniczo instytucje niebędące bankami szybciej wnioskuje o wypłaty niż banki.

Sytuacja przedstawia się odmiennie w przypadku gwarancji, częściowo ze względu na charakter tego produktu. Gwarancje nie są wypłacane tak, jak inwestycje kapitałowe. Można je uruchomić w przypadku niewykonania zobowiązania i pokrywają one tylko część portfela podmiotu udzielającego mikrokredytów. Z przyczyn podobnych jak w poprzednim roku¹⁰ kwota netto uruchomionych gwarancji, tj. 1,34 mln EUR, jest stosunkowo niska, przy czym za prawie 90 % tej kwoty odpowiadają FM Bank i Qredits. W miarę upływu czasu spodziewany jest znaczny wzrost kwoty netto uruchomionych gwarancji. Według stanu na koniec marca 2014 r. kwota ta wzrosła do 2,11 mln EUR.

Osiągnięty efekt dźwigni finansowej

Effekt dźwigni finansowej wyjaśnia, w jaki sposób cel wynoszący 500 mln EUR w postaci mikrokredytów może zostać osiągnięty przy pomocy początkowego finansowania UE wynoszącego 100 mln EUR¹¹. Dzięki współinwestowaniu ze strony Europejskiego Banku Inwestycyjnego osiągnięto dźwignię na poziomie około dwóch, a wynik ten jest ponadto pomnażany przez dźwignię uzyskaną na poziomie podmiotów udzielających mikrokredytów. Najwyższą dźwignię finansową zapewniają gwarancje. Innym najczęściej stosowanym instrumentem jest pożyczka uprzywilejowana. W przypadku tego konkretnego rodzaju finansowania trudno jest osiągnąć efekt dźwigni finansowej w odniesieniu do pierwotnego finansowania, ponieważ czasami pośrednik po prostu udziela kolejnych pożyczek z kwoty przekazanej w ramach mikrofinansowania Progress. Jednak nawet w przypadku pożyczki uprzywilejowanej od niektórych pośredników wymagano dźwigni na poziomie 1,5 lub 2, a w wyjątkowych sytuacjach określono bardzo wysoki poziom dźwigni wynoszący 5. Zgodnie z ostatnimi prognozami EFI mikrofinansowanie Progress osiągnie docelowy poziom dźwigni wynoszący 5, mimo że pożyczki uprzywilejowane przeważają wśród instrumentów

¹⁰ Zob. sprawozdanie roczne za 2012 r.: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0562&rid=1>

¹¹ Ogółem na mikrofinansowanie Progress przeznaczono 104,2 mln EUR, w tym 3 mln EUR w ramach działania przygotowawczego Parlamentu Europejskiego, które przyznano w 2010 r.

kapitałowych. Wynika to przede wszystkim z wyższego niż przewidywany efektu dźwigni umów gwarancyjnych.

2.3. *Finansowane i odrzucone wnioski*

Kilku wnioskodawców nie zdołało ukończyć procedury składania wniosku i nie otrzymało zgody Komisji (na gwarancje) na potrzeby mikrofinansowania Progress. Podobnie jednak jak w poprzednich latach formalne odrzucenie wniosku przez Zarząd EFI jest mało prawdopodobne, gdyż otrzymuje on wyłącznie gruntownie sprawdzone wnioski. W ocenie okresowej przedstawiona zostanie bardziej dogłębna analiza przyczyn nieukończenia procedury składania wniosku.

3. WDRAŻANIE NA POZIOMIE MIKROKREDYTOBIORCÓW

Jak wynika z najnowszych prognoz, do dnia 31 marca 2014 r. ponad 20 000 ostatecznych odbiorców otrzymało mikrokredyty na łączną kwotę 182 mln EUR. Stanowi to znaczny wzrost, niemniej ciągle istnieje na rynku luka, którą należy wypełnić. W badaniu oszacowano, że łączna kwota niespłaconych odsetek na poziomie ostatecznych odbiorców w Europie wynosi 2,7 mld EUR.

3.1. *Wielkość mikrokredytów i liczba ostatecznych odbiorców*

Na dzień sprawozdawczy liczba ostatecznych odbiorców wynosiła 12 690, a niektórzy z nich korzystali z więcej niż jednego mikrokredytu. Dokładniej mówiąc, 5 942 klientów skorzystało z 6 236 mikrokredytów o wartości 51,6 mln EUR pożyczonych za pośrednictwem podmiotów udzielających mikrokredytów dzięki instrumentom kapitałowym. Gwarancje pozwoliły pośrednikom na udzielenie 7 016 mikrokredytów, na łączną kwotę 69,3 mln EUR, 6 748 mikrokredytobiorcom.

Niemniej nie wszyscy zainteresowani przedsiębiorcy ubiegają się o mikrokredyt z powodzeniem. Na podstawie wskaźnika odrzuceń szacuje się, że prawie 2 000 wniosków o pożyczkę objętą wsparciem w ramach instrumentów kapitałowych zostało odrzuconych.

3.2. *Wpływ mikrofinansowania Progress na kwestie społeczne i zatrudnienie*

Z określonych w decyzji celów mikrofinansowania Progress jasno wynika, że kluczowe znaczenie będzie miało docieranie do grup w niekorzystnej sytuacji.

3.2.1. *Docieranie do grup w niekorzystnej sytuacji*

Dane dotyczące wpływu mikrofinansowania Progress na kwestie społeczne są co roku zbierane na poziomie mikrokredytobiorców i przekazywane Komisji. Zgodnie z oceną okresową konieczność zgłaszania tych danych nie stanowi znaczącego obciążenia dla podmiotów udzielających mikrokredytów. Wymóg ten może stanowić większe wyzwanie dla tych podmiotów, które nadal stosują systemy w dużej mierze oparte na formie papierowej. Spełnianie wymogu dotyczącego zgłaszania wpływu na kwestie społeczne mogłoby w związku z tym pozytywnie wpłynąć na ogólną administrację podmiotów udzielających mikrokredytów. Przedstawione poniżej dane nie uwzględniają jednak wszystkich ostatecznych odbiorców, ponieważ dane te nie są dostępne w odniesieniu do wszystkich z nich.

Tworzenie miejsc pracy poprzez samozatrudnienie i tworzenie nowych przedsiębiorstw

Przedsiębiorczość jest często postrzegana jako realna alternatywa dla pracy najemnej i może stać się potężnym narzędziem do walki z bezrobociem. Trudności związane z dostępem do finansowania stanowią jedną z głównych przeszkód dla początkujących przedsiębiorców; była to jedna z głównych przyczyn stojących za stworzeniem mikrofinansowania Progress. Sprawozdania dotyczące wpływu na kwestie społeczne za 2013 r. potwierdzają, że przy wystarczającym finansowaniu przedsiębiorczość może się rozwijać i może pomagać grupom w niekorzystnej sytuacji znaleźć sposób na wyjście z bezrobocia. W momencie składania wniosku o mikrokredyt 60 % osób, w odniesieniu do których dostępne są dane, było bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo, co stanowi znacznie wyższy wynik niż 32 % zgłoszone w 2012 r. Ponieważ mikrokredytobiorcy korzystający z mikrofinansowania Progress często nie mają dostępu do innych form finansowania, prawdopodobne jest, że pozostaliby oni bezrobotni, gdyby nie otrzymali mikrokredytu sponsorowanego w ramach mikrofinansowania Progress. Około 38 % zarejestrowanych odbiorców było zatrudnionych, prawie 2 % nie udzieliło odpowiedzi, a pozostali studiowali.

Kobiety przedsiębiorcy

Ponad 36 % zarejestrowanych przedsiębiorców to kobiety, co stanowi nieznaczny spadek w porównaniu z 39 % zgłoszonymi w ubiegłym roku. Trzy spośród dziewiętnastu podmiotów, które dostarczyły dane do dnia sprawozdawczego, zgłosiły większy odsetek pożyczek udzielonych kobietom niż mężczyznom w tym roku. Podmioty te to dwa portugalskie banki Millenium bcp (50,03 %) i Banco Espírito Santo (58 %) oraz litewski Siaulių Bankas (67 %). Dziewięć innych podmiotów również wskazuje wysoki udział kobiet wśród swoich klientów – około 40 % ich portfeli.

Przedsiębiorczość młodzieży i osób starszych

Chociaż większość kredytobiorców należy do głównej grupy wiekowej od 25 do 54 lat (84,4 %), zgromadzone dane pokazują, że w mikrofinansowaniu Progress w dalszym ciągu bierze udział znacząca grupa osób poniżej 25 roku życia, tj. 5,9 % ostatecznych odbiorców pochodzi z tej grupy wiekowej (w porównaniu z 5,2 % w ubiegłym roku). Ocena okresowa będzie zawierała dokładniejszy podział ze względu na wiek.

Wspieranie mniejszości

Informacje dotyczące wspierania mniejszości pozostają ograniczone ze względu na ograniczenia prawne lub delikatny charakter tej kwestii. Oczekuje się, że więcej informacji zostanie zgromadzonych w ramach oceny okresowej, w której oprócz kwestionariuszy zastosowane zostaną wywiady indywidualne. Z dostępnych informacji wynika jednak, że niektórzy pośrednicy mają wielu klientów pochodzących ze społeczności romskich, np. Adie we Francji i Mikrofond w Bułgarii.

Wykształcenie

Mikrokredytobiorcy korzystający z mikrokredytów znacznie różnią się pod względem wykształcenia – w grupie tej znajdują się zarówno osoby nieposiadające formalnego wykształcenia, jak i osoby z wyższym wykształceniem. Najwięcej wysiłku w dotarciu do osób z wykształceniem podstawowym lub osób nieposiadających formalnego wykształcenia włożyły dwa francuskie podmioty. BCC Mediocriti i Millenium bcp mają jednak największy

odsetek odbiorców z wykształceniem na poziomie pomaturalnym lub wyższym. Największa grupa przedsiębiorców, tj. 42,89 % według dostępnych danych, posiada wykształcenie średnie.

Trwały wpływ

Niższa liczba zgłoszonych uruchomionych gwarancji sugeruje, że ostateczni odbiorcy lepiej radzą sobie ze spłacaniem swoich mikrokredytów. Oznacza to, że albo kontynuują prowadzenie swojej działalności gospodarczej, albo podjęli pracę najemną. Badanie przeprowadzone wśród mikrokredytobiorców w ramach oceny okresowej dostarczy dodatkowych informacji na temat obecnej sytuacji ostatecznych odbiorców.

3.2.2. Niewielkie kwoty mające duże znaczenie

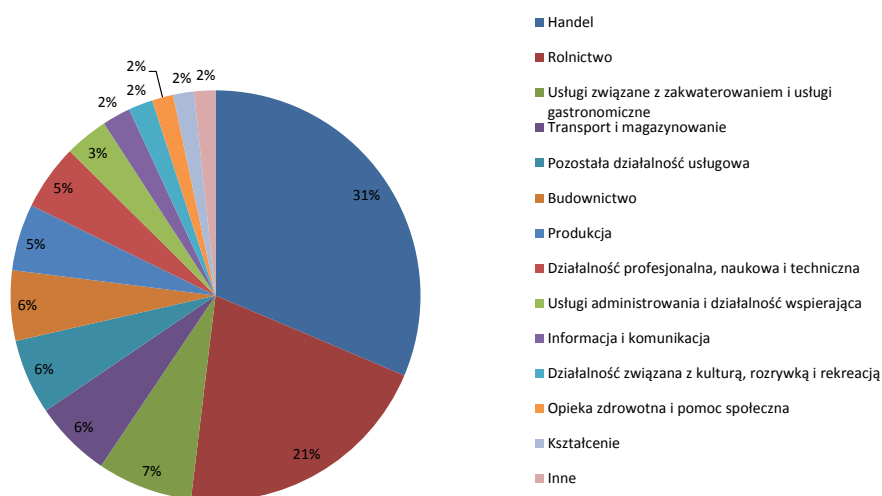
Mikrokredyty są z definicji ograniczone do kwoty 25 000 EUR. Ocena okresowa wykazała, że jeden z pośredników uważa ten limit za zbyt niski. Jak pokazują doświadczenia z poprzednich lat, limit ten jest jednak rzadko osiągany.

30 % mikrokredytów zabezpieczonych gwarancjami nie przekracza kwoty 5 000 EUR, zaś 40 % mieści się w przedziale od 5 000 EUR do 10 000 EUR. Trudno jest wskazać wyraźną prawidłowość w zakresie ich wielkości. Na przykład niebędąca bankiem wielostronna instytucja finansowa z Europy Zachodniej mogła udzielić zarówno kilku z najmniejszych mikrokredytów (np. Microstart), jak i tych największych (np. Qredits). Sytuacja wygląda bardzo podobnie w przypadku mikrokredytów udzielonych za pośrednictwem instrumentów kapitałowych. 70 % z nich nie przekracza kwoty 10 000 EUR, a 51,3 % – kwoty 5 000 EUR.

3.3. Rozmieszczenie wspieranych przedsiębiorców i mikroprzedsiębiorstw pod względem sektorowym i regionalnym

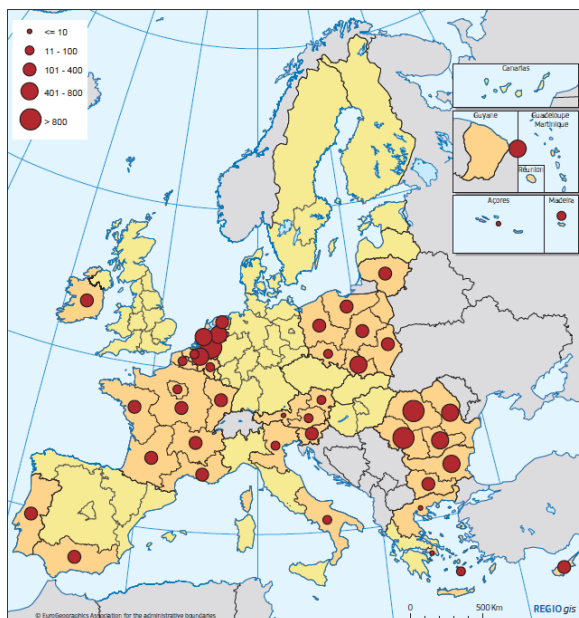
Rozmieszczenie wspieranych mikroprzedsiębiorstw pod względem sektorowym

Rozmieszczenie pod względem sektorowym jest zasadniczo podobne do rozmieszczenia w 2012 r., tj. ponad połowa ostatecznych odbiorców działa w sektorze handlu (wzrost o 3 % od ostatniego roku) i rolnictwa (spadek o 7 %).

Rozmieszczenie wspieranych mikroprzedsiębiorstw pod względem regionalnym

Poniższa mapa pokazuje liczbę odbiorców w podziale na regiony NUTS1 według stanu na dzień 30 września 2013 r. i przedstawia znaczny zasięg geograficzny mikrofinansowania Progress. W niektórych państwach, w których podmioty udzielające mikrokredytów podpisały umowy w ramach mikrofinansowania Progress, może nie być jeszcze żadnych odbiorców, ponieważ zwykle musi minąć trochę czasu między podpisaniem umowy a faktycznym udzieleniem mikrokredytów przez pośrednika.

4. KOMPLEMENTARNOŚĆ I KOORDYNACJA Z INNYMI INSTRUMENTAMI UNII EUROPEJSKIEJ

W celu lepszego dotarcia do ostatecznych odbiorców i dalszego rozwoju rynku mikrofinansowego w UE mikrofinansowanie Progress dąży do stworzenia wartości dodanej poprzez zapewnienie skutecznej koordynacji i inteligentnej komplementarności z innymi instrumentami UE.

Wszystkie podmioty udzielające mikrokredytów mają obowiązek współpracować z organizacjami świadczącymi usługi szkoleniowe i doradcze, zwłaszcza z tymi wspieranymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Zgodnie ze wstępnymi wynikami oceny okresowej wymóg ten spełniło około 50 % podmiotów udzielających mikrokredytów. Komisja rozumie znaczenie usług rozwoju przedsiębiorstw dla osób samozatrudnionych i mikroprzedsiębiorstw, szczególnie wywodzących się z grup w niekorzystnej sytuacji. Dlatego też Komisja nadal wymaga, aby EFI egzekwował zgodność z tym kluczowym wymogiem.

Samo mikrofinansowanie Progress nie jest w stanie całkowicie pokryć luki na rynku zidentyfikowanej w badaniu. Komisja zachęca państwa członkowskie do większej aktywności w oferowaniu krajowych systemów instrumentów mikrofinansowych, w szczególności dzięki wykorzystaniu środków otrzymanych przez te państwa w ramach EFS. Nowy Europejski program na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych pomoże wypełnić tę lukę. Program obejmuje trzy osie: Progress, EURES oraz mikrofinansowanie i przedsiębiorczość społeczna. W ramach trzeciej osi budżet w wysokości co najmniej 86 mln EUR zostanie przeznaczony

na mikrofinansowanie, które będzie bazowało na działaniach podejmowanych w ramach mikrofinansowania Progress, jak również będzie obejmowało nowe działania (m.in. działania dotyczące budowania potencjału). Oprócz tego budżetu zwroty z mikrofinansowania Progress zostaną przeznaczone na dodatkowe wsparcie w ramach trzeciej osi Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych. Oczekuje się, że zwroty te będą wpływały począwszy od 2018 r. z udziału Komisji w całym budżecie instrumentów kapitałowych.

Wsparcie techniczne Komisji dla podmiotów udzielających mikrokredytów, tj. Wspólne działania na rzecz wspierania instytucji mikrofinansowych w Europie (JASMINE), odegrało ważną rolę w rozwoju rynku w okresie od jego uruchomienia w 2008 r. do końca 2013 r. Uwzględniając pozytywny wpływ inicjatywy na sektor i jej komplementarność z mikrofinansowaniem Progress oraz zgodnie z wnioskami zainteresowanych stron o dalszą integrację działań Komisji w zakresie mikrofinansowania, w przyszłości Komisja będzie finansować tego rodzaju działania w ramach osi Progress Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych. Komisja ma zamiar rozszerzyć swoje działania i dostosować je do istniejących luk na rynku (np. porada prawna, dopasowane do potrzeb szkolenie).

5. WNIOSKI I PERSPEKTYWY

W 2013 r. potwierdziło się oczekiwanie, że po początkowym okresie powolnego tempa udzielania mikrokredytów liczba mikrokredytów udzielonych ostatecznym odbiorcom będzie stale wzrastać. Badanie potwierdziło konieczność poszerzenia zasięgu geograficznego mikrokredytów i pokazało znaczny niezaspokojony popyt na mikrokredyty w całej UE. Kwestię tę rozwiązano poprzez rozszerzenie działań w ramach mikrofinansowania Progress na trzy nowe państwa członkowskie (Danię, Słowację i Zjednoczone Królestwo) w 2013 r. oraz planowane rozszerzenie na kolejne dwa państwa członkowskie w 2014 r. (Szwecję i Chorwację).

Gwarancje okazały się wyjątkowo skutecznym instrumentem wsparcia mikrofinansowego i oczekuje się, że ich budżet zostanie w pełni wykorzystany do końca 2014 r. Priorytetem w momencie emisji nowych instrumentów finansowych w ramach Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych na lata 2014–2020 będzie udzielanie gwarancji pośrednikom mikrofinansowym.

Sprawozdawczość dotycząca wpływu na kwestie społeczne potwierdza, że mikrofinansowanie Progress w większym stopniu dociera do grup w niekorzystnej sytuacji oraz ma znaczący wpływ na tworzenie miejsc pracy poprzez ułatwianie dostępu do finansowania osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo.

W 2014 r. rozpoczną się działania w ramach trzeciej osi Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych. Doświadczenia zdobyte w związku z mikrofinansowaniem Progress przyczyniły się do opracowania instrumentów finansowych w ramach tej osi programu oraz do podjęcia decyzji o zwróceniu większej uwagi na budowanie potencjału podmiotów udzielających mikrokredytów. Większe wsparcie techniczne będzie również oferowane w ramach pierwszej osi Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych.

Planuje się, że do 2016 r. nadal będą oferowane produkty w ramach mikrofinansowania Progress, tak aby w dalszym ciągu wypełniać lukę związaną z finansowaniem na unijnym rynku mikrofinansowym. Po zakończeniu mikrofinansowania Progress saldo należne Unii

Europejskiej zostanie wykorzystane do celów mikrofinansowania i wspierania przedsiębiorstw społecznych w ramach Europejskiego programu na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych.